

MAĎARSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

1. CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet maďarský jazyk a literatúra má v podsysteme národnostného školského vzdelávania Slovenskej republiky centrálnu postavenie.

Vyučovací predmet maďarský jazyk a literatúra ako aj maďarský jazyk ako vyučovací jazyk v školách s vyučovacím jazykom maďarským (ďalej školy s VJM) sa dá charakterizovať v prvom rade všeobecnými vlastnosťami. Na tento vyučovací predmet sú charakteristické všetky tie vlastnosti, ktoré paralelne charakterizujú aj vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúru ako aj vyučovací jazyk slovenský v školách s vyučovacím jazykom slovenským. Charakteristika týchto všeobecných vlastností sa nachádza v patričnej časti predmetného materiálu. Z toho dôvodu sa na tomto mieste nezaobráame ich hlbšou analýzou. Zároveň tiež konštatujeme, že vyučovací predmet maďarský jazyk a literatúra v porovnaní s vyučovacím predmetom SJJL charakterizujú aj isté špeciálne črty. Tie vyplývajú na jednej strane zo situácie maďarčiny na Slovensku, na druhej strane z jej funkcií. Maďarský jazyk na Slovensku je jazykom početne významnej národnostnej menšiny (520 528 ľudí, 9,6% obyvateľstva). Obce obývané Maďarmi vytvárajú miestami užšie, inde sa rozširujúce, väčšinou súvislé jazykové pásmo, ktoré sa tiahne od Bratislavy až po slovensko-ukrajinské hranice. Maďarčina je na Slovensku menšinovým jazykom. Pre príslušníkov maďarskej národnosti je hlavným komunikačným prostriedkom zároveň významným symbolom národnej identity ako aj kultúry.

2. CIELE UČEBNÉHO PREDMETU

Hlavné ciele učebného predmetu vyplývajú z nasledovných skutočností:

1. Kognitívna funkcia maďarského jazyka ako materinského a zároveň vyučovacieho jazyka v školách s VJM

Materinský jazyk je zároveň aj vyučovacím jazykom na ZŠ a SŠ s VJM, z čoho vyplýva, že bezprostredne ovplyvňuje osvojenie si učiva všetkých vyučovacích predmetov.

2. Rozvíjanie jazykových kompetencií v iných jazykoch: v druhom – štátnom jazyku a cudzích jazykoch

Maďarský jazyk a literatúra ako učebný predmet umožňuje na vyššej úrovni rozvíjať jazykové kompetencie tak v štátnom jazyku ako aj v cudzích jazykoch. Na základe uvedenej funkcie materinského jazyka zastávame názor, že sa má uplatniť princíp rovnakého postavenia materinských jazykov, čiže pomerne vysoká hodinová dotácia vyučovacích predmetov z materinského jazyka. Aj preto je potrebné zosúladiť týždennú hodinovú dotáciu materinských jazykov v učebných plánoch na školách s vyučovacím jazykom slovenským i na školách s vyučovacím jazykom maďarským. Na základe uvedených argumentov je potrebné stanoviť týždennú hodinovú dotáciu maďarského jazyka a literatúry na všetkých stupňoch ZŠ a SŠ s VJM v rozsahu hodinovej dotácie slovenského jazyka a literatúry na školách s vyučovacím jazykom slovenským.

3. Jazyková situácia

Je známy fakt, že materinský jazyk detí vstupujúcich do školy s VJM je podoba maďarčiny v menšinovom prostredí. Z lingvistických výskumov ako aj z praxe je jasné, že ju charakterizuje na jednej strane vyššia miera zastúpenia nárečových prvkov, na druhej strane zase výskyt prvkov štátneho jazyka. Túto okolnosť

konštatujeme ako samozrejmosť, ktorá vyplýva z prirodzeného styku týchto jazykov a ich usporiadania v Slovenskej republike (ide o vzájomný vzťah štátneho a menšinového jazyka). Okrem nadobudnutia jazykových kompetencií v oboch jazykoch na rôznych úrovniach prirodzeným následkom dvojjazyčného prostredia je však aj istá jazyková neistota používateľov jazyka aj v materinskom jazyku. Deti v školách s VJM sa stretávajú so štandardnou podobou maďarčiny, ktorá im z hľadiska aktívneho používania nie je úplne prirodzená. Postupné eliminovanie jazykovej neistoty je nutné ošetriť patričnou, špeciálnou jazykovou výchovou. Nedostatočne zabezpečená jazyková výchova sa totiž odrazí na celkovej úspešnosti žiakov, resp. môže ich znevýhodniť hlavne v začiatkovej fáze povinnej školskej dochádzky.

Cieľom vzdelávania v oblasti maďarského jazyka a literatúry je dosiahnuť takú úroveň rečových zručností v maďarskom jazyku, aby žiaci zvládli každú komunikatívnu situáciu či už hovorovú alebo odbornú v rozsahu odbornosti všetkých vzdelávacích oblastí a primerane a vhodne z hľadiska jazykového štýlu, s príslušnou gramatickou a pravopisnou normou v ústnom i písomnom prejave.

Cieľom vzdelávania je rozvíjať kľúčové kompetencie tak, aby študenti:

- pochopili význam vzdelávania v prvom (materinskom) jazyku. Aby chápali jazyk ako svojbytný historický jav, v ktorom sa odráža historický a kultúrny vývoj národa a zároveň ako významný zjednocujúci činiteľ národného spoločenstva a ako dôležitý prostriedok celoživotného vzdelávania,
- nadobudli a rozvíjali pozitívny vzťah k materinskému jazyku a pochopili jeho potenciálne zdroje pre svoje osobné a kultúrne bohatstvo,
- vnímali a postupne osvojovali si jazyk ako bohatý mnohotvárnny prostriedok k získavaniu a odovzdávaniu informácií, k vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov,
- rozvíjali komunikatívne schopnosti a návyky, aby získali kvalitnú jazykovú kompetenciu, t. j. schopnosť primerane reagovať v rozličných jazykových situáciách,
- zvládli základné pravidlá medziľudskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobudli pozitívny vzťah k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie,
- samostatne získali informácie z rozličných zdrojov a zvládli práce s jazykovými a literárnymi textami,
- nadobudli sebavedomie pri vystupovaní na verejnosti a kultivovaný prejav ako prostriedok presadenia samého seba,
- nadobudli etické cítenie založené na empatii a asertivite, naučili sa prosociálne správať, aby si dokázali uvedomiť podstatu a význam ľudských hodnôt,
- nadobudli vzťah a dokázali individuálne prežiť slovesné umelecké dielo,
- mali vlastné čitateľské zážitky, rozvíjali svoj pozitívny vzťah k literatúre a k ďalším druhom umenia vychádzajúcich z umeleckých textov a rozvíjali svoje emocionálne a estetické cítenie a vnímanie.

3. OBSAH

Štruktúra vzdelávacej oblasti

- I. JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA
Zvuková stránka jazyka a pravopis
Lexikológia
Morfológia
Syntax
Sémantika
Štylistika
Textológia
Rétorika
Dejiny jazyka a jazykoveda
- II. KOMUNIKÁCIA A SLOH
Komunikácia ako zdroj informácií
Ústny a písomný prejav
Vlastné tvorivé písanie
Subjektívna a objektívna komunikácia
- III. LITERATÚRA
Všeobecne o literatúre
Základné literárne druhy
Základné literárne žánre
Kompozícia literárneho diela
Štylistika literárneho textu
Metrika
Informácie o autoroch a literárnych diel

4. VZDELÁVACIE ŠTANDARDY Z MAĎARSKÉHO JAZYKA A LITERATÚRY

1. ročník

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

Jazyková komunikácia

Jazyk, štylistika, textológia, rétorika, pravopis

1. Spôsoby a metódy učenia sa
2. Človek a jazyk
Vzájomné prepojenie jazyka a rozmyšľania. Komunikačná situácia. Činitele komunikácie. Rôzne funkcie jazyka: oznamovacia, zvolacia, vyjadrovacia. Bilingválne jazykové spoločenstvá
3. Informácia a komunikácia. Čítanie a porozumenie textu. Základné poznatky z rétoriky. Typy a spôsoby argumentovania
4. Jazyková kultúra
5. Pravopis, slohový výcvik

Literatúra

1. Úvod do literatúry
Pojem literatúry. Obdobia literatúry
2. Starovek
Mýty. Staroveká grécka literatúra. Homérske eposy, trójske mýty. Ilias. Epos ako žáner. Výstavba hrdinského eposu, ustálené postupy. Časomiera. Grécka lýra. Sapfo, Anakreón. Staroveké grécke divadlo. Sofokles: Antígona. Thébské mýty. Biblia. Časti zo Starého a Nového zákona
3. Stredoveká literatúra
Svetová literatúra: Feudálna svetská literatúra, jej druhy a žánre. Dante Alighieri: Božská komédia (kompozícia diela). François Villon (Veľký testament).
Maďarská literatúra: Ústna slovesnosť (pracovné piesne, zariekania a zaklínania) a písaná literatúra. Povesti o príchode Maďarov do vlasti. Po latinsky písaná stredoveká literatúra (náboženské piesne, modlitby, legendy a pod.). Feudálna svetská literatúra – kroniky (Anonymova kronika, Gesta Hungarorum, Kronika Simona z Kézy). Prvé písomné pamiatky maďarskej stredovekej literatúry: Pohrebná reč, žalospev Ómagyar Mária-siralom, Jókaiho kódex
4. Renesancia
Svetová literatúra: Ideový a umelecký charakter humanistickej a renesančnej literatúry. Francesco Petrarca. Sonet. Giovanni Boccaccio: Dekameron. Anglická humanistická a renesančná literatúra – William Shakespeare. Dielo Hamlet alebo Rómeo a Júlia
Maďarská literatúra: Dvor kráľa Corvina Mátyása, Janus Pannonius – elégie a epigramy. Bálint Balassi – prvý európsky významný predstaviteľ maďarskej renesančnej poézie, lúboštné, vojenské a náboženské básne.
5. Baroková literatúra
Ideový a umelecký charakter barokovej literatúry.
Maďarská literatúra: Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem. Základná koncepcia diela. Kelemen Mikes.

6. Klasicizmus a osvietenstvo

Svetová literatúra: Klasicizmus a osvietenstvo v západoeurópskych literatúrach. Francúzska encyklopédia al. Racionálny slovník vied, umení a remesiel. Voltaire: Candide alebo Optimizmus (časti). Francúzska klasicistická dráma. Molière: Tartuffe. Goethe: Faust (časti).

Memoriter:

zo svetovej literatúry: 1–2 básne (alebo časti)

z maďarskej literatúry: 4–5 básní (alebo časti)

Povinné čítanie:

Sofokles: Antigona

William Shakespeare: Hamlet alebo Rómeo a Júlia

Molière: Tartuffe

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

Jazyková komunikácia

Jazyk, štylistika, textológia, rétorika, pravopis

Vedomosti

Slovník bilingválnych hovoriacich.

Rôzne typy slovníkov.

Zručnosti

Poznať význam komunikačných činiteľov

Vedieť o spôsobe fungovania jazyka v bilingválnom prostredí

Vedieť základné prostriedky argumentovania

Vedieť sa orientovať v pravopisnom, výkladovom, synonymickom a frazeologickom slovníku, dokázať v nich vyhľadať slová a slovné spojenia.

V texte vedieť správne zoradiť vety so zameraním na významovú stránku textu.

Vedieť samostatne opraviť svoju prácu.

Vedieť používať pravidlá maďarského pravopisu primerané pre daný stupeň.

Prekonávať prekážky v porozumení textu.

Čítať text s porozumením.

Postoje

Mať pozitívny vzťah k materinskému jazyku.

Dbáť na estetickú kvalitu písomnej práce.

Mať pozitívny vzťah k písomníctvu a písomnostiam.

Komunikácia a sloh

Vedomosti

Jazyk a reč.

Proces a činitele komunikácie.

Funkcie jazyka: oznamovacia, zvolacia, vyjadrovacia.

Bilingválne jazykové spoločenstvá.

Zručnosti

Poznať činiteľov komunikačného procesu.

Rešpektovať základné komunikačné pravidlá.

Porozumieť informáciám a podať ich ďalej.
Snažiť sa prispôbiť svoje vyjadrovanie sa (verbálne, neverbálne) k činiteľom komunikačného procesu v rôznych konkrétnych komunikačných situáciách.
Vedieť poskytnúť informácie o sebe, o svojich každodenných aktivitách.
Vedieť reagovať na otázky, inzeráty, ponuky atď.
Opísať veci, predmety, činnosti.
Tvoriť nadpis k príbehom, k textom a obrázkom.
Vedieť zostaviť osnovu.
Vedieť vystihnúť podstatu textov.
Zostaviť koncept.
Vytvoriť logický myšlienkový postup.
Obhajovať, argumentovať vlastný názor.
Koncipovať rôzne texty.
Napísať krátke oznamy, správy, poznámky atď.
Napísať krátke rozprávanie s opisom.

Postoje

Mať odvalu sa vyjadriť.
Snažiť sa prispôbiť svoje vyjadrovanie sa (verbálne, neverbálne).
Snažiť sa aktívne počúvať.
Sebavedome komunikovať, mať radosť z komunikácie.

III. LITERATÚRA

Vedomosti

Štruktúra diela.
Metrika.

Zručnosti

Čítať s porozumením rôzne druhy primerane obťažných textov.
Zreprodukovať čitateľský zážitok.
Výrazne (esteticky) čítať umelecké texty.
Čítať s prirodzenou intonáciou, so správnym slovným a vetným prízvukom, vety členiť podľa zmyslu.
Pri čítaní používať vhodnú silu, výšku a zafarbenie hlasu.
Pri čítaní využívať rôzne druhy stratégií (informatívne čítanie, študijné čítanie, zážitkové čítanie atď.).
V texte vyhľadať kľúčové slová.
Odlišovať v texte podstatné a okrajové informácie.
Zostaviť osnovu z prečítaného textu.
Výrazne predniesť báseň a úryvok z prózy.
Orientovať sa v deji epiky.
Hodnotiť postavy literárneho diela a určiť ich vzájomný vzťah.
Porovnávať literárne texty.
Určiť hlavnú myšlienku prečítaného diela.
Vnímať a vyjadriť rytmus básní.
Tvoriť rýmy.
Orientovať sa v knižnici.

Postoje

Obhajovať, argumentovať vlastný názor.
Dokázať kriticky sa prejaviť.

Mať pozitívny vzťah k literatúre, k čítaniu.
Prostredníctvom literatúry vnímať svet v ktorom žije.
Vybudovať si vlastný hodnotový systém, etické a estetické cítenie.

2. ročník

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

Jazyková komunikácia

Jazyk, lexikológia, morfológia, štylistika, textológia, sémantika, pravopis

1. Text

Pojem a charakteristika textu. Hovorená a písaná podoba textu. Rozsah textu. Makro- a mikroštruktúra textu. Kohézia, architektonika textu. Titulok. Odstavec. Príprava osnovy. Typy textov (životopis, list).

2. Slovná zásoba a jej členenie

Pojem slova a lexémy. Základné a odvodené slová. Tvorenie slov. Internacionalizmy. Významová zložka jazykového znaku.

Dynamika slovnej zásoby. Nárečové prvky v slovnej zásobe. Maďarsko-slovenská dvojazyčnosť na úrovni lexiky. Sémantické výpožičky a kalky. Cudzie slová a ich používanie v maďarskom jazyku. Slovníky – výkladové a prekladové. *Krátky slovník maďarského jazyka, Slovník cudzích slov a výrazov.*

3. Systém slovných druhov

Kategórie slovných druhov: slovesá, podstatné mená, prídavné mená, zámená, prechodník, prídavné príslovie, príslovkové určenie, particula.

4. Pravopis, slohový výcvik

Príklady písania najtypickejších kompozít. Pravopis vlastných mien – osoby, inštitúcie, nadpisy, bežné zemepisné názvy a ich odvodeniny atď. Skratky, dátum.

Literatúra

1. Klasicizmus a osvietenstvo

Maďarská literatúra

György Bessenyei a jeho vzdelávaci program (*Magyarság*). János Batsányi – revolučná lýra (*Báseň A franciaországi vándorokra*). Ferenc Kazinczy – jazykovedec a literát. Spory okolo obnovy maďarského jazyka. Dániel Berzsenyi – lyrika (ódy a elégie, *A közéleti tél, A magyarokhoz I., A magyarokhoz II.*). Mihály Csokonai Vitéz – portrét autora. Splývanie osvietenstva a ľudovosti v poézii básnika. (*Estve, Szegény Zsuzsi a táborozáskor, A tihanyi ekhóhoz, Szerelmedal a csikóbőrös kulacshoz*).

Začiatky dramatickej tvorby. Rozvoj herectva od stredovekých náboženských drám do nového objavenia antických drám. József Katona: *Bánk bán* – analýza diela.

2. Romantizmus v literatúre

Svetová literatúra

Všeobecná charakteristika literárneho smeru romantizmu. Ukážky z európskej romantickej literatúry. Druhá generácia anglických romantických autorov: Byron, Shelley, Keats – po 1 diele z ich tvorby. Francúzsky romantický román. V. Hugo. Analýza románu *A nyomorultak* alebo *A párizsi Notre Dame*. Ruská romantická literatúra. Puskin: *Anyegin* (ukážka z diela).

Maďarská literatúra

Špecifiká maďarskej romantickej literatúry. Ferenc Kölcsey – poézia (básne *Hymnus*, *Vanitatum Vanitas*, *Huszt*, *Csolnaker*). Mihály Vörösmarty – portrét umelca. Báseň *Gondolatok a könyvtárban*. Porovnávací analýza jeho básne *Szózat* a básne *Hymnus* od Ferenc Kölcseyho. Sándor Petőfi – básnik a revolucionár. Literárnohistorický význam jeho osobnosti. Poézia S. Petőfiho podľa tematických okruhov. Analýza básní: *Egy gondolat bánt engemet*, *A XIX. század költői*, *Szeptember végén*, *Az alföld*, *A puszta, télen*, *Nemzeti dal*, *Föltámadott a tenger*. Epické dielo *Az apostol*. Mór Jókai – životné dielo. Dielo - *Az arany ember*.

3. Realizmus v literatúre

Svetová literatúra

Všeobecná charakteristika literárneho obdobia. Francúzsky realizmus. Balzac: *Goriot apó*. Realizmus v ruskej literatúre. Gogol – novely (*A köpönyeg*, *A revízor*). Dosztojevszkij, Csehov – ukážka z románov spisovateľov, novely.

Maďarská literatúra.

Arany János – zakladateľ básnického realizmu. Veľká a malá epika J. Aranya; jeho balady podľa tematických okruhov a lyrika po 1849 (*Toldi*, *A walesi bárdok*, *Ágnes asszony*, *Hídavatás*; 5–6 básní z lyriky autora).

Memoriter:

- zo svetovej literatúry: 2–3 ukážky z básní
- z maďarskej literatúry: 8–10 básní (alebo ukážky)

Povinné čítanie:

- zo svetovej literatúry: 2 romány a 3–4 ruské realistické novely
- z maďarskej literatúry: 4–5 ukážok z diel, resp. celé diela

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

I. JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

JAZYK, LEXIKOLÓGIA, MORFOLÓGIA, ŠTYLISTIKA, TEXTOLÓGIA, PRAVOPIS, SÉMANTIKA

Zručnosti

Správne písať hlásky „-j“, „-ly“ – dvojaké značenie, uplatnenie etymologického princípu maďarského pravopisu.

Správne písať veľké začiatkové písmená u vlastných podstatných mien (názvy miest, štátov, inštitúcií atď.).

Poznať spisovné a nespisovné slová, vedieť ich rozlíšiť v texte.

Vedieť sa orientovať v pravopisnom, výkladovom, synonymickom a frazeologickom slovníku, dokázať v nich vyhľadávať informácie.

V texte vedieť správne zoradiť vety so zameraním na významovú stránku textu.

Vedieť samostatne opraviť svoju prácu.

Správne používať pravidlá maďarského pravopisu primerané pre daný stupeň.

Prekonávať prekážky v porozumení textu.

Poznať typy textov.

Čítať text s porozumením.

Postoje

Mať pozitívny vzťah k materinskému jazyku.
Dbať na estetickú kvalitu písomnej práce.
Mať pozitívny vzťah k písomníctvu a písomnostiam.

II. KOMUNIKÁCIA A SLOH

Zručnosti

Vedieť rozvrstvení maďarčiny ako národného jazyka.
Spisovná maďarčina jej dialekty a sociolekty.
Vedieť charakterizovať vlastný dialekt
Vedieť o význame komunikačnej situácie.
Poznať činiteľov komunikačného procesu.
Rešpektovať základné komunikačné pravidlá.
Vedieť reagovať na otázky, inzeráty, ponuky atď.
Vedieť o rozvrstvení a dynamike slovnej zásoby.
Opísať veci, predmety, činnosti.
Tvoriť nadpis k príbehom, k textom a obrázkom.
Vedieť zostaviť osnovu.
Vedieť vystihnúť podstatu textov.
Zostaviť koncept.
Vytvoriť logický myšlienkový postup.
Obhajovať, argumentovať vlastný názor.
Koncipovať rôzne texty na konkrétne žánre (napr. žiadosť, zápisnica, potvrdenka, hlásenie, interview, správa, oznámenie, referát, rečnícky prejav)
Napísať krátke oznamy, správy, poznámky atď.
Napísať krátke rozprávanie s opisom.

III. LITERATÚRA

Zručnosti

Čítať s porozumením rôzne druhy primerane obťažných textov.
Zreprodukovať čitateľský zážitok.
Výrazne (esteticky) čítať umelecké texty.
Čítať s prirodzenou intonáciou, s adekvátnym slovným a vetným prízvukom, vety členiť podľa zmyslu.
Pri čítaní používať vhodnú silu, výšku a zafarbenie hlasu.
Pri čítaní využívať rôzne druhy stratégií (informatívne čítanie, študijné čítanie, zážitkové čítanie atď.).
V texte vyhľadať kľúčové slová.
Odlišovať v texte podstatné a okrajové informácie.
Zostaviť osnovu z prečítaného textu.
Výrazne predniesť báseň a úryvok z prózy.
Orientovať sa v deji epiky.
Hodnotiť postavy literárneho diela a určiť ich vzájomný vzťah.
Porovnávať literárne texty.
Priradiť k umeleckému textu vlastnú interpretáciu.
Vnímať a vyjadriť rytmus básní.
Tvoriť rýmy.
Orientovať sa v knižnici.

Postoje

Obhajovať, argumentovať vlastný názor.
Mať odvahu sa vyjadriť.

Sebavedome komunikovať, mať radosť z komunikácie.
Dokázať kriticky sa prejavíť.
Mať pozitívny vzťah k literatúre, k čítaniu.
Prostredníctvom literatúry vnímať svet v ktorom žije.
Vybudovať si vlastný hodnotový systém, etické a estetické cítenie.

3. ročník

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

Jazyková komunikácia

Morfológia, lexikológia, syntax, sémantika, štylistika, pravopis

1. Morfematická stavba, štruktúra tvarov

Lexikálna a gramatická časť slovného tvaru. Tvarotvorný základ, koreňová morféma sloviess a podstatných mien. Typy morfém: koreňové, derivačné, modifikačné, relačné, spájacie morfémy. Druhy prípon sloviess a podstatných mien: odvodzovacie (derivačné) a relačné (ohýbacie – skloňovacie, časovacie; tvarové).

Spôsobyy tvorenia slov: slovotvorba a zloženie. Okrajové spôsoby tvorenia slov: redukovanie slova, kontaminácia, zloženyiny z častí plnovýznamových slov (mozaiky), ľudová etimológia.

2. Syntax

Všeobecné otázky syntaxe a vety. Veta a výpoved'. Funkcie výpovede v reči: vyjadrovacia, oznamovacia a zvolacia funkcia. Členenie výpovedí interpunkčnými znamienkami.

3. Triedenie viet

Typy viet podľa ich obsahu a cieľu hovoriaceho (komunikatívne určenie): oznamovacia, zvolacia, želacia, rozkazovacia, opytovacia veta. Typy opytovacej vety: zisťovacie a dopĺňacie otázky. Rozdelenie viet podľa štruktúry: jednoduchá a zložená veta.

4. Jednoduchá veta

Syntagmy. Určenie syntagiem. Typy syntagiem: a) určovacia syntagma, b) priradovacia syntagma, c) prisudzovacia syntagma.

Zložené syntagmy. Hlavné typy zložených skladov: reťaz, odvetvie, rad.

5. Vetné členy

Hlavné vetné členy: podmet (subjekt) a prísudok (predikát). Typy prísudku: a) slovesný, b) menný, c) slovesno-menný. Zhoda prísudku s podmetom. Zhoda v osobe a čísle. Vedľajšie (rozvíjacie) vetné členy: predmet, príslovkové určenie, prívlastok. Model rozboru viet. Slovosled vety.

6. Súvetie

Pojem a druhy súvetí. Priradovacie (parataktické) súvetia. Delenie priradovacích súvetí: zlučovacie, odporovacie, vylučovacie, príčinné, dôsledkové.

Podradovacie (hypotaktické) súvetia: Delenie podradovacích súvetí: predmetové vety, podmetové vety, prísudkové vety, príslovkové, prívlastkové vety. Zložené súvetia (maximálne 3–4-člené).

Pravopisné znalosti v súvislosti so zloženými súvetiami. Používanie dvojbodky, bodkočiarky a pomlčky.

Literatúra

1. Úvod

2. Realizmus v maďarskej literatúre

Analýza diela Imre Madácha: *Az ember tragédiája*; najdôležitejšie filozofické otázky drámy na základe úryvkov.

Vznik realistického románu; novely, romány Kálmána Mikszátha. Analýza niekoľkých noviel zo zbierky *A jó palócok és A tót atyafiak* (*Az a fekete folt, Tímár Zsófi özvegysége*) a románu *Különös házasság*.

3. Svetová literatúra druhej polovice 19. storočia a začiatku 20. storočia

Moderná próza na konci 19. storočia: naturalizmus. É. Zola – zolovský jav, miesto a úloha románov Zoly v literatúre prelomu storočia. G. Flaubert: *Bovaryné* – úryvok z románu. Moderná francúzska lýra: Ch. Baudelaire: *Az albatrosz*, P. Verlaine: *Őszi chanson*, A. Rimbaud: *A magánhangzók szonettje* – analýzy diel.

4. Literatúra prelomu storočia v Maďarsku

Spoločenské pozadie životnej filozofie doby. Úloha časopisu *Nyugat* v radikálnom obnovení maďarskej literatúry. Hnutie okolo časopisu *Nyugat* a jeho etapy.

5. Lyrici okolo časopisu Nyugat, takzvaná veľká generácia

Symbolizmus Endre Adyho a jeho básnická revolúcia. Okruhy motív básní Adyho: *Ars poetica*, úloha Ja, Maďarskosť, Krajina, Život-Smrť, Láska, Boh, Revolúcia, Svetová vojna. Básne na analýzu: *Góg és Magóg fia vagyok én...*, *A föl-földobott kő*, *A magyar Ugaron*, *Párizsban járt az Ősz*, *Héja-nász az avaron*, *Elbocsátó, szép üzenet*, *Őrizem a szemed*, *Sion-hegy alatt*, *Dózsa György unokája*, *Ember az embertelenségben*.

Mihály Babits ako poet doctus, jeho *ars poetica*, diela *Jónás könyve* a *Jónás imája*. (ďalšie básne na analýzu: *Lírikus epilógja*, *Húsvét előtt*, *Esti kérdés*).

Kosztolányi ako poet aestheticus. Diela na analýzu: *Mint aki a sínek közé esett...*, *Boldog, szomorú dal*, *Halotti beszéd*, *Szeptemberi áhítat*.

Prejav básnictva samoty v básňach Árpád Tótha (básne na analýzu: *Meddő órán*, *Elégia egy rekettyebokorhoz*, *Körúti hajnal*).

Svojská krajinná lyrika Gyula Juhásza, impresionistický svet farieb a tónov jeho básní (básne na analýzu: *Milyen volt*, *Anna örök*, *Tápai lagzi*).

6. Svetová literatúra v prvej polovici 20. storočia

Najvýznamnejšie smery avantgardy: futurizmus, expresionizmus, kubizmus, dadaizmus, konštruktivizmus, nadrealizmus.

Charakteristické znaky moderného románu 20. storočia. Thomas Mann: *Mario és a varázsló* – analýza diela, svojské symbolizmus Franza Kafku v novele *Az átváltozás*. Americká literatúra: E. Hemingway: *Az öreg halász és a tenger* – analýza diela.

Dráma 20. storočia, epická divadelná dráma: B. Brecht (*Kurácsi mama és gyermekei* – analýza diela)

7. Prozaici časopisu Nyugat

Moderný spôsob znázornenia vnútorného sveta, duše človeka v novelách a románoch. Dezső Kosztolányiho. (Diela navrhované na analýzu: *Édes Anna*, *Füredés*, *Appendicitis*).

Gyula Krúdy – motív cestovania v jeho novelách (analýza tzv. Szindbádovej novely s názvom *A híd*).

Frigyes Karinthy – literárne karikatúry, funkcia humoru a ironie v jeho dielach (*Így írtok ti* – úryvky z diel).

Sándor Márai stvárňovateľ občianskeho hodnotového systému (*Halotti beszéd*, *Egy polgár vallomásai* – úryvky z diel).

Zsigmond Móricz – svetový obraz jeho diel, interpretácia románu s názvom *Rokonok*, demonštrovanie postavy zemana a nový spôsob zobrazovania sedliaka v jeho novelách. (Analýza diel: *Rokonok*, *Hét krajcár*, *Szegény emberek*, *Barbárok*.)

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

I. JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

JAZYK, MORFOLÓGIA, LEXIKOLÓGIA, SYNTAX, ŠTYLISTIKA, SÉMANTIKA, PRAVOPIS

Zručnosti

Poznať funkciu tvarotvorného základu a prípon.

Poznať typy tvarotvorného základu sloviess a podstatných mien.

Pomenovať typy prípon. Vedieť rozlišovať medzi funkciou derivačných prípon a relačných prípon.

Poznať typy prípon podstatných mien, prídavných mien, zámen a sloviess. Vedieť ich pomenovať.

Poznať podstatu derivácie a zloženia slov ako najvýznamnejších metód slovotvorby.

Poznať niekoľko okrajových metód tvorenia slov.

Vedieť charakterizovať vetu.

Vedieť urobiť rozdiel medzi vetou a výpoveďou.

Vedieť o funkciách výpovede v komunikácii.

Vedieť aplikovať interpunkčné znamienka vo vete. Vedieť hľadiská triedenie viet. Poznať druhy viet.

Vedieť určiť syntagmy.

Poznať typy syntagiem, podradovacích, priradovacích a určovacích sklad.

Poznať zložené syntagmy.

Vedieť pomenovať a charakterizovať časti jednoduchej vety.

Vedieť urobiť rozbor vety a pripraviť grafické znázornenie.

Poznať druhy súvetia.

Vedieť tvoriť podradovacie a priradovacie súvetia.

Vedieť urobiť rozbor 3-4 členného zloženého súvetia.

Poznať podstatnejšie pravidlá pravopisu v súvislosti s písaním súvetí.

Poznať pravopis dvojbodky, bodkočiarky a pomlčky.

Postoje

Mať pozitívny vzťah k materinskému jazyku.

Dbáť na estetickú kvalitu písomnej práce.

Mať pozitívny vzťah k písomníctvu a písomnostiam.

II. KOMUNIKÁCIA A SLOH

Zručnosti

Poznať činiteľov komunikačného procesu

Rešpektovať základné komunikačné pravidlá

Porozumieť informáciám a podať ich ďalej

Snažiť sa prispôbiť svoje vyjadrovanie sa (verbálne, neverbálne) k činiteľom komunikačného procesu v rôznych konkrétnych komunikačných situáciách
Vedieť poskytnúť informácie o sebe, o svojich každodenných aktivitách
Vedieť reagovať na otázky, inzeráty, ponuky atď.
Vedieť opísať veci, predmety, činnosti
Tvoriť nadpis k príbehom, k textom a obrázkom
Vedieť zostaviť osnovu
Vedieť vystihnúť podstatu textov
Zostaviť koncept
Vytvoriť logický myšlienkový postup
Obhajovať, argumentovať vlastný názor
Koncipovať rôzne texty
Napísať krátke oznamy, správy, poznámky atď.
Napísať krátke rozprávanie s opisom

III. LITERATÚRA

Zručnosti

Realizmus

študent

- má poznať štruktúru drámy, má vedieť demonštrovať v diele Imre Madácha *Ember tragédiája* (rámcové a historické scény)
- má poznať zmeny úloh postáv podľa scén v diele Madách *Ember tragédiája*
- má poznať základné filozofické otázky diela Madách *Ember tragédiája* a má dokázať odpovedať na ne adekvátnym spôsobom
- má poznať charakteristické znaky realistickej epiky (román, novela) a má vedieť ich rozlišovať od charakteristických znakov romantickej epiky
- má poznať esenciu spoločenskej kritiky mikszáthovej epiky (kritika zemanov, cirkvi, vysokej šľachty)
- má poznať rozdiely v jazykovom vyjadrovaní realistickej a romantickej epiky
- má poznať funkciu anekdoty ako špecifického žánra a ako svojského štruktúrneho prvku epického diela
- má vedieť jasne rozlíšiť literárne smery realizmus a naturalizmus
  - Literatúra na prelome 19. a 20. storočia
  - študent
- má vedieť vyhľadávať z konkrétnych literárnych diel naturalistické črty
- má poznať funkciu symbolu ako básnického obrazu a má vedieť uviesť príklady
- má vedieť charakterizovať dekadentnú atmosféru konca 20. storočia na základe konkrétnych diel
- má poznať základné charakteristické črty modernej lyriky (nálada, hudobnosť, obraznosť, rýmy). Má vedieť ich vyhľadávať v konkrétnych dielach
  - Svetová a maďarská lyrika 20. storočia
  - študent
- má poznať príčiny a okolnosti vzniku časopisu *Nyugat* a má vedieť poukázať na vplyv časopisu na modernú maďarskú literatúru
- má poznať jednotlivé vývinové etapy časopisu *Nyugat* a spisovateľské generácie, ktoré vyrástli okolo neho
- má dokázať porovnať symbolizmus básnictva Endre Adyho s francúzskym symbolizmom

- má poznať význam básnickej revolúcie Adyho ako aj jej vplyv na súčasnú generáciu spisovateľov
- má vedieť porovnať jednotlivé typy spisovateľov a básnikov daného obdobia (básnik s posolstvom, poet doctus, literárny spisovateľ)
- má vedieť charakterizovať literárne témy, ktoré boli tematizované básnikmi okolo časopisu *Nyugat* (smrť, samota, krajina, láska); má ich vedieť umiestniť v literárnom a spoločenskom kontexte
- má poznať charakteristické štýlové znaky európskeho avantgardného umenia a literatúry
- má poznať charakteristické znaky moderného románu a drámy a má ich vedieť rozpoznať v konkrétnych literárnych dielach
- má rozpoznať znaky zobrazenia duše ako metódy v prozaickej literatúre časopisu *Nyugat*
- má vedieť charakterizovať na základe konkrétnych diel zlievanie skutočnosti a sna, prítomnosti a minulosti ako aj generovanie zvláštnej atmosféry v prozaickom diele Gyula Krúdy.
- má spoznať žánerotvornú silu prozaického diela Frigyes Karinthy; funkciu humoru a irónie, resp. ich výrazové prostriedky v jeho diele
- má vedieť sformulovať významnejšie prvky občianskeho hodnotového systému na základe diel Sándora Máraiho ako aj životné pocity maďarského spisovateľa v nútenej emigrácii
- má poznať osobitosti maďarského realistického románu
- má poznať význam prozaického diela Zsigmonda Móricza v histórii vývinu maďarskej realistickej epiky
- má poznať charakteristické črty nového spôsobu zobrazenia sedliaka v Móriczovom diele ako aj špecifiká jeho rozprávačského štýlu
- má vedieť urobiť rozdiel medzi realistickým spôsobom zobrazenia skutočnosti ako aj kritikou spoločnosti v diele Mikszátha a Móricza

Postoje

Obhajovať, argumentovať vlastný názor.

Mať odvahu sa vyjadriť.

Sebavedome komunikovať, mať radosť z komunikácie.

Dokázať kriticky sa prejavíť.

Mať pozitívny vzťah k literatúre, k čítaniu.

Prehĺbiť kompetencie v čítaní s porozumením.

Prostredníctvom literatúry vnímať svet v ktorom žije.

Vybudovať si vlastný hodnotový systém, etické a estetické cítenie.

Memoriter

Ročník	Literárne obdobie	Autor a názov diela
3.	Moderná lýra v 2. polovici 19. storočia	Verlaine: <i>Őszi chanson</i>
	Lyrika časopisu <i>Nyugat</i>	Ady Endre: <i>Góg és Magóg fia vagyok én... Párizsban járt az Ősz Őrizem a szemed A magyar ugaron (2 strofy)</i> Babits Mihály: <i>Esti kérdés</i> (10-12 riadkov) Kosztolányi Dezső: <i>Halotti beszéd</i> (10-12 riadkov)

	Juhász Gyula: <i>Milyen volt...</i> Tóth Árpád: <i>Meddő órán</i>

Povinné čítanie

Ročník	Autor a dielo
3.	1. Madách Imre: <i>Az ember tragédiája</i> 2. Mikszáth Kálmán: <i>Különös házasság</i> 3. Thomas Mann: <i>Márió és a varázsló</i> 4. Franz Kafka: <i>Átváltozás</i> 5. Ernest Hemingway: <i>Az öreg halász és a tenger</i> 6. Kosztolányi Dezső: <i>Édes Anna</i> 7. Móricz Zsigmond: <i>Rokonok</i>

4. ročník

OSAHOVÝ ŠTANDARD

Jazyková komunikácia

Hláskoslovie, pravopis, štylistika, umelecký štýl

Hláskoslovie

Rečové ústroje a ich funkcie. Artikulácia, charakteristika hlások. Hláska a fonéma. Sústava hlások v maďarskom jazyku. Rozdelenie samohlások a spoluhlások. Vzájomné ovplyvňovanie hlások. Zákony samohlások a vzájomné ovplyvňovanie spoluhlások v reči. Suprasegmentálne prostriedky. Vedieť aplikovať suprasegmentálne prostriedky. Expresivita hlások. Známe rečové poruchy a poruchy výslovnosti.

Pravopis

Princípy maďarského pravopisu. Prípona rozkazovacieho spôsobu -j a jej varianty: -s, -sz, -z, -dz, -gy, -ggy, -jj. Slabika.

Štylistika

Pojem štýlu, jazykového štýlu a štýlovej vrstvy. Význam a funkcia štýlu v každodennej reči.

Klasifikácia funkčných štýlov.

Písané jazykové štýly: náučný štýl (vedecko-náučný a populárno-náučný štýl), žánre náučného štýlu. Administratívny štýl, základné vlastnosti a žánre administratívneho štýlu. Publicistický štýl, základné vlastnosti a žánre publicistického štýlu. Rečnícky štýl, rečnícky prejav.

Umelecký štýl. Základné vlastnosti umeleckého štýlu (variabilita), literárne druhy – epika, lyrika, dramatika a žánre.

Výrazové prostriedky textu a štýlu

Trópy a figúry. Metafora, personifikácia, prirovnanie, metonymia, synekdocha, alegória, symbol, mimojazykové výrazové prostriedky.

Interpunkčné znamienka a štylistika.

Literatúra

1. József Attila

Význam básnického diela **Attilu Józsefa** a jeho miesto v maďarskej literatúre. Vplyv rôznych ideí na jeho básnictvo: vplyv časopisu *Nyugat*, literárneho smeru avantgardy a novej ľudovosti. Spojenie jednotlivca, vlasti a ľudstva v jeho tvorbe. Motív matky a lásky. Opisná lyrika Józsefa Attilu. Myšlienka hungarizmu-ľudstva a úzkostlivosti o národa v jeho básňach.

Tiszta szívvel, Kései sirató, Külvárosi éj, A Dunánál, Óda, Íme, hát megjeltem hazámat...., Ezzélelt.

2. Radnóti Miklós

Básnická dráha Miklósa Radnótiho s dôrazom na tragické etapy jeho života. Ignorovanie ľudských práv a jeho odzrkadlenie v literatúre. Motívy básnictva Radnótiho: láska, sloboda, vedomie smrti. Básne: *Járkálj csak, hálálraitélt, Negyedik ecloga, Tétova óda, Nem tudhatom..., Töredék, Hetedik ecloga, Erőltetett menet, Razglednicák.*

3. Svetová literatúra druhej polovice 20. storočia

Osobitné črty modernej lyriky a prózy obdobia po avantgarde: odcudzenie, vlastná duševná kresba autora, literatúra nihilizmu, úzkostlivosti, bázne. E. Pound: *Cantók* (ukážka); Bulgakov: *Mester és Margarita* (ukážka), Márquez: *Száz év magány* (ukážka).

4. Maďarská literatúra druhej polovice 20. storočia

Význam činnosti literáta Gyulu Illyésa v organizovaní pred- a povojnovej literatúry. Jeho dielo *Egy mondat a zsarnokságról*.

Novátorské podnety Sándora Weöresa v oblasti formy a prozódie básne – diela *Valse triste*, *Psyché* (ukážky)

Básnik samoty **János Pilinszky**, jeho poézia hľadajúca boha. Diela *Négysoros*, *Apokrif*.

Obraz o smeroch lyriky v období po 2. svetovej vojne na základe niektorých básní navrhovaných autorov **Ágnes Nemes Nagy**, **László Nagy**, **Sándor Csoóri**).

Analýza ukážky románu **Lászlóa Németha** *Iszony*.

Analýza novely **Tibora Déryho** *Szerelem*.

„Minútočky“ Istvána **Örkénya**: *Gondolatok a pincében*, *Fasírt*, *In memoriam dr. K. H. G.*. Analýza vybraných noviel a drámy s názvom *Tóték*.

Problematika antisemitizmu v diele Imre Kertésza: *Sorstalanság* (úryvky z diela).

Postmoderná próza Pétera Esterházyho. Analýza úryvkov z diela *Harmonia caelestis*.

5. Maďarská literatúra na Slovensku

Začiatky maďarskej literatúry na Slovensku. Predstavenie spisu Zoltána Fábryho: *A vádlott megszólal*.

Opätovný začiatok literatúry po 1945. László Dobos: *Hólepedő* (novely), Duba Gyula: *Vajúdó parasztvilág* (úryvok).

Literárny spolok „Ósmi“.

László Cselényi: *A történelem kerekében*, Árpád Tózsér: diela *Fejezetek egy kisebbségtörténelemből*, *Sebastianus*.

Lajos Zs. Nagy: *Csehszlovákiai magyar költő fohásza az Úrhoz*, Sándor Gál: *A távolodók* – analýzy diel.

Modernizácia maďarskej prozaickej tvorby na Slovensku v dielach Lajosa Grendela.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

I. JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

HLÁSKOSLOVIE, PRAVOPIS

Zručnosti

Poznať činnosť a funkciu rečových orgánov.

Vedieť, ako tvoríme hlásky.

Rozumieť rozdielu medzi hláskou a fonémou.

Vedieť rozdelenie hlások podľa rôznych hľadísk.

Poznať prípady vzájomného ovplyvňovania samohlások v reči, zákony samohlások: hláskový poriadok, spodobovanie samohlások.

Vedieť prípady vzájomného ovplyvňovania spoluhlások v reči – neutralizácie (asimilácia), alternácie. Vedieť uviesť príklady.

Vedieť aplikovať suprasegmentálne prostriedky.

Charakterizovať niekoľko rečových porúch.

Vedieť aplikovať princípy pravopisu v praxi.
Vedieť pravopis slovies v rozkazovacom spôsobe.

II. KOMUNIKÁCIA A SLOH

ŠTYLISTIKA

Zručnosti

Študent má

Vedieť o komunikačnom význame a funkcii jazykových štýlov

Poznať funkciu štýlotvorných činiteľov

Poznať výslovnostné štýly (neutrálny, vysoký, nižší štýl)

Poznať výrazové prostriedky funkčných jazykových štýlov (náučný, administratívny, hovorový, umelecký, publicistický, rečnícky štýl) a ich typické žánre

Poznať výrazové prostriedky textu a štýlu vo vecných a umeleckých textoch

Poznať v texte metaforu, personifikáciu, prirovnanie, metonymiu, synekdochu, alegóriu a symbol

Poznať funkciu neverbálnych výrazových prostriedkov

III. Literatúra

Zručnosti

Študent má

Poznať literárne smery a myšlienkové prúdy, ktoré výrazne ovplyvnili básnické umenie Attilu Józsefa

Vedieť základné témy básnickej tvorby Attilu Józsefa – motív matky, lásky, krajiny, individua, maďarskosti, ľudstva.

Poznať súvislosť medzi tragickým osudom básnika a jeho lyrikou

Poznať etapy básnickej životnej tvorby Miklósa Radnótiho

Vedieť základné motívy básnickej tvorby Miklósa Radnótiho – vedomie smrti, túžba po slobode, láska, zápas s ignorovaním ľudských práv (protifašizmus, odmietnutie vojny).

Nájsť príklady na odzrkadlenie krajností doby v básnickej tvorbe Radnótiho

Poznať funkciu klasických básnických foriem v lyrike Radnótiho (ecloga, hexameter)

Vedieť základné témy modernej lyriky a epiky obdobia po avantgarde: odcudzenie, vlastná duševná kresba, nihilizmus, úzkostlivosť, bázeň, antikapitalizmus

Objaviť znaky zmeny básnického jazyka a prozaických žánrov

Nájsť výstižné pasáže na demonštrovanie pozmeneného spoločenského postavenia človeka ako aj na ilustrovanie jeho duševného sveta

Poznať možnosti maďarskej literatúry, zmenu literárneho kánona v objatí diktatúry

Vedieť rozlišovať základné smery dobovej literatúry a vedieť pomenovať ich hlavných predstaviteľov

Nájsť paralely medzi maďarskou a svetovou literatúrou v dobovej literatúre

Vedieť o postavení a úlohe Gyulu Illyésa v histórii vývinu maďarskej literatúry

Poznať podstatu diktatúry, despotizmu na základe literárnych čítaní a nájsť príklady na tematizovanie ignorovania ľudských práv v básnickej tvorbe Gyulu Illyésa

Poznať novátorské črty formy a prozódie v básnickej tvorbe Sándora Weöresa
Nájsť osobitosti obsahu a formy v lyrike Jánosa Pilinszkého, pochádzajúce z hlbokkej náboženskej viery ako aj z traum spôsobené vojnou
Objaviť demonštrovanie univerzálneho osudu človeka v básnickej tvorbe Pilinszkého
Objaviť v diele Lászlóa Németha prejavy ženskej duše z aspektu vzťahu muža a ženy, postavenia ženy v spoločnosti a v rodine
Analyzovať mnohostranný vzťah moci a literatúry na základe životného diela Tibora Déryho
Poznať znaky grotesky a absurdu v krátkej próze a dramatickej tvorbe Örkénya.
Vedieť predstaviť charakteristické znaky jeho prózy a inovácie v oblasti formy.
Poznať prejavy ignorovania ľudských práv, rasizmu počas svetovej vojny prostredníctvom diela Imre Kertésza
Objaviť novátorské črty obsahu a formy postmodernej prózy Pétera Esterházyho.
Vedieť charakterizovať zmenu rodinného románu ako žánra umeleckej literatúry
Poznať osobitnú úlohu, etapy a hlavných predstaviteľov menšinovej maďarskej literatúry v (Česko)slovensku
Vedieť charakterizovať obdobie bezprávia na základe spisu Fábryho
Poznať pozmenenú situáciu a úlohu menšinovej literatúry po druhej svetovej vojne
Poznať základné témy menšinovej literatúry a jej žánrovú pestrosť
Objaviť spôsoby lyrickej reflexie menšinového osudu
Nájsť obsahové, formálne špecifiká postmodernej prózy Lajosa Grendela
Vedieť porovnávať literárne diela

Diela na memorovanie

Literárne obdobie	Autor: <i>dielo</i>
Maďarská lýra medzi dvoma svetovými vojnami	József Attila: <i>Tiszta szívvel</i> <i>A Dunánál</i> (10-12 sor) <i>Óda</i> (10-12 sor) <i>Eszmélet</i> (1 versszak) Radnóti Miklós: <i>Nem tudhatom</i> (10-12 sor) <i>Hetedik ekloga</i> (1 versszak) <i>4. Razglednica</i> <i>Levél a hitveshez</i> (1 versszak)
Lýrika v Maďarsku v druhej polovici 20. storočia	Illyés Gyula: <i>Egy mondat a zsarnokságról</i> (2 versszak) Pilinszky János: <i>Négysoros</i>
Maďarská lýrika na Slovensku	Tózsér Árpád: <i>Fejezetek egy kisebbségtörténelemből</i> (10-12 sor)

Povinné čítanie

Autor: <i>dielo</i>
8. Örkény István: <i>Tóték</i> 9. Grendel Lajos: <i>Mátyás király New Hontban</i>